

Onderzoeksters Lien Bosmans en Marlies Huysmans samen met minister Jo Brouns voor de paprika-afdeling waar geëxperimenteerd wordt met energie-balancerende schermen.

Na GLITCH zet ENERGLIK verder in op klimaatneutrale glastuinbouw

Binnen het Interregproject GLITCH zijn belangrijke klimaatstappen gezet, onder andere door hightech-oplossingen zoals de toepassing van dag- en nachtschermen. Omdat deze innovaties nog niet allemaal klaar zijn voor gebruik in de praktijk, willen de onderzoekers een aantal van die toepassingen verder doorontwikkelen in een vervolproject ENERGLIK. Het project zal focussen op het verder verminderen van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot, om uiteindelijk weer een stapje dichterbij een klimaatneutrale glastuinbouw te komen.

De glastuinbouwsector in de grensregio België-Nederland behoort tot de absolute wereldtop. Maar glastuinbouw vraagt veel energie. De sector moet versneld de energietransitie doormaken om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. De klimaatdoelstellingen streven naar 44% reductie in de CO₂-uitstoot tegen 2030, in vergelijking met 2005. Tegen 2050 moet de glastuinbouwsector volledig klimaatneutraal zijn. Het GLITCH-project heeft al grote klimaatstappen gezet en het vervolproject ENERGLIK, dat in aanvraag is, zal daar verder op inzetten. Dat werd duidelijk op een persvoorstelling vorige maand op Proefcentrum Hoogstraten.

Innovatie en samenwerken als antwoord op het klimaatprobleem

De directeur van Proefcentrum Hoogstraten, *Tom Van Delm*, kon uiteraard niet rond de huidige energiecrisis heen. “De energiecrisis weegt op alle sectoren, en zeker ook op de land- en tuinbouw. In het onderzoek zetten we al jaren in op energie-efficiënt telen. En samenwerken zoals bijvoorbeeld het geval was in het Interregproject GLITCH is daarbij essentieel.”

Vlaams minister van Landbouw *Jo Brouns* bejubelde het onderzoek dat gebeurt op de Vlaamse praktijkcentra: “Mede door het onderzoek

behoort de Vlaamse land- en tuinbouw tot de meest duurzame ter wereld. Maar het kan altijd nog beter, we moeten nog verder verduurzamen. Technologie en innovatie zijn de belangrijkste uitdagingen als antwoord op het klimaatprobleem. Daarom vinden we het belangrijk om vanuit het beleid het onderzoek te ondersteunen. We blijven de motor van innovatie zuurstof geven zodat die zeker blijft draaien.”

Aghrant helpt praktijkcentra aan boord van Europese projecten

Ook al blijft de reguliere financiering constant, externe projectfinanciering binnenhalen is voor de praktijkcentra een noodzaak geworden. En daar speelt Aghrant een belangrijke rol in. *Leen Gielis*, een van de twee coördinatoren van Aghrant: “Binnen de Europese financieringskanalen zoals Interreg, Life, Horizon ... zijn er heel wat mogelijkheden, maar het is niet evident om als individueel praktijkcentrum in dergelijke grote projecten te stappen. Via Aghrant lukt het vaak wel.”

Aghrant werd in 2016 opgericht als samenwerkingsverband van de vier Antwerpse praktijkcentra: Proefcentrum Hoogstraten (PCH), het Proefstation voor de Groenteteelt (PSKW), de Hooibeekhoeve en het Proefbedrijf Pluimveehouderij. De coördinatoren inventariseren de onderzoekswensen van de praktijkcentra en de opportuniteiten binnen de financieringskanalen. Ze ondersteunen de onderzoekers bij het zoeken van internationale partners en bij het uitschrijven van het projectdossier zodat maximaal wordt voldaan aan de eisen van elk financieringskanaal.

Al grote stappen qua energie-efficiëntie gezet binnen GLITCH

Het GLITCH-project was het eerste projectdossier dat via Aghrant werd ingediend bij Interreg Vlaanderen-Nederland en het was meteen een voltreffer. Het project liep van juni 2018 tot en met mei 2021 en werd vorig jaar afgesloten met een heus slotsymposium. *Evelien Rosiers*, onderzoekster PSKW, lichtte in een notendop de innovatiepistes toe die binnen GLITCH werden bewandeld: energie-efficiënte belichtingstechnieken, energie-efficiënte teeltsystemen, benutting van laagwaardige warmte, gebruik van CO₂ uit rookgassen met behoud van luchtkwaliteit, energie-balancerende schermen, ontwikkeling dampwarmtepomp en teeltproeven in de klimaatneutrale kas. Over verschillende van die onderwerpen

Elf partners werken samen aan ENERGLIK

Het onderzoeksconsortium van het Interreg-project ENERGLIK dat in aanvraag is, zal uit elf onderzoeksinstituten bestaan verspreid over Vlaanderen en Nederland. Voor Vlaanderen tekenen Proefcentrum Hoogstraten, het Proefstation voor de Groenteteelt, Thomas More, UGent en ILVO present. De partners in Nederland zijn Universiteit Maastricht, Botany, Maurice Kassenbouw, Plant Lighting, Kwekerij Verhoeven en WUR. ■

is regelmatig gepubliceerd in Proeftuinnieuws. Je vindt de artikels in het archief op www.proeftuinnieuws.be. Je kan ook een kijkje nemen op glitch-innovatie.eu/slotsymposium, waar de livestream van het slotsymposium nog steeds te bekijken is.

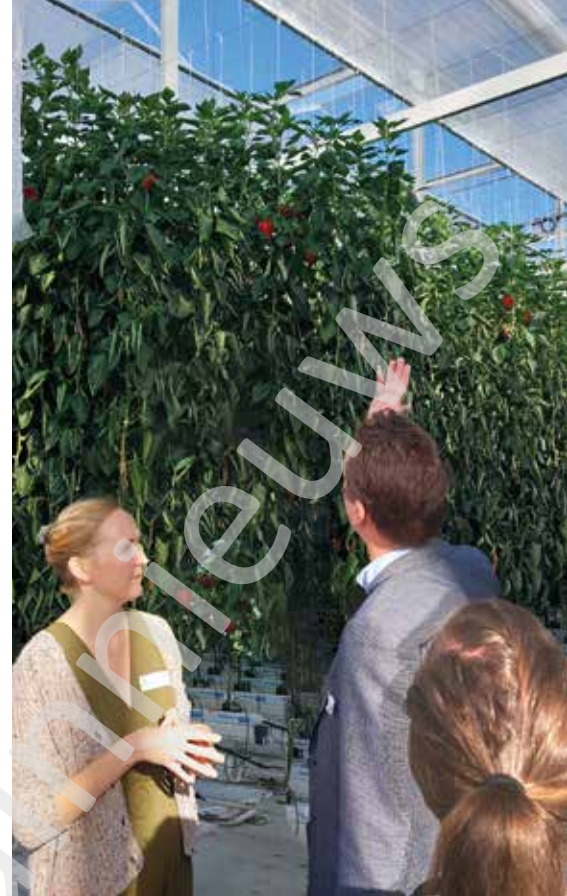
Marlies Huysmans, onderzoekster PCH, ging meer in detail in op de energie-balancerende schermen in paprika. Na drie teeltproeven staat het onderzoek al redelijk ver. "Er zit zeker muziek in de energie-balancerende schermen, maar verdere optimalisatie van de schermen en van de scherminstallatie is nodig. We gaan daar dan ook verder mee aan de slag in het vervolgproject." Een samenvatting van de resultaten van dit onderzoek kan je lezen in het artikel 'Energie-balancerende schermen bij paprika veelbelovend, maar nog niet klaar voor de praktijk' op pagina 28-29 in dit nummer.

Vervolgproject ENERGLIK gaat nog een stapje verder

De onderzoekers hopen een aantal toepassingen uit GLITCH verder te kunnen doorontwikkelen in het vervolgproject ENERGLIK, dat onlangs werd ingediend binnen het Interreg-programma Vlaanderen-Nederland. Lien Bosmans, onderzoekster PCH: "We willen uitzoeken hoe we nog een stapje verder kunnen gaan richting een klimaatneutrale glastuinbouw. De Europese Unie stelt dat de glastuinbouw tegen 2050 volledig klimaatneutraal moet zijn. Tegen 2030 moet de sector al 44% minder CO₂ uitstoten in vergelijking met 2005. In het ENERGLIK-project willen we aantonen dat een klimaatneutrale glastuinbouw en een economisch rendabele glastuinbouw samen kunnen sporen. We hopen het project in maart 2023 te kunnen starten."

Het ENERGLIK-project —energie-efficiënt, glastuinbouw, innovatie, klimaatneutraal— focust op vier innovatietrajecten:

- (1) captatie, opzuivering en opslag van CO₂ uit rookgassen om op het juiste moment te doseren, met als doel minder CO₂-uitstoot;
- (2) doorontwikkeling van dag- en nachtschermen, met als doel het energieverbruik te reduceren;
- (3) optimalisatie van ontvochtiging, ook met als doel het energieverbruik te reduceren;
- (4) ontwikkeling en optimalisatie van sensortechniek om de aanwezige schimmeldruk op te volgen en de teeltsturing te ondersteunen, met als doel de kwaliteit te bewaren bij het gebruik van ontvochtiging en schermen.

De minister kreeg uitleg over hoe de dubbele energieschermen in de paprikaserra juist werken.

De projectpartners willen deze vier innovatietrajecten praktisch klaar maken en integreren in een energie-efficiënt teeltsysteem. Dat alles in de teelten van tomaat, komkommer en paprika. "Een heel belangrijk onderdeel binnen het project is demonstratie. We gaan de innovatietrajecten niet alleen demonstreren op de praktijkcentra, maar ook bij telers. En uiteraard zullen we de telers daarbij begeleiden", onderstreept Lien Bosmans. De laatste fase van het project zal bestaan uit de evaluatie van de vier innovatietrajecten, met focus op de perspectieven van een koolstofarme en energie-efficiënte glastuinbouw. Daaruit zullen tot slot overkoepelende stappen voortvloeien, richting een klimaatneutrale glastuinbouw in 2050.

V. Neefs

Onderzoekers van verschillende partners van het GLITCH- en ENERGLIK-project op de foto met minister van Landbouw Jo Brouns en Vlaams parlementslid Tinne Rombouts.